

НАУКОВИЙ СВІТОГЛЯД ТА ЕТИЧНА КУЛЬТУРА НАУКОВЦЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Третій (освітньо-науковий)</i>
Галузь знань	<i>Для всіх</i>
Спеціальність	<i>Для всіх</i>
Освітня програма	<i>Докторів філософії</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна(денна)/очна(вечірня)/дистанційна/змішана</i>
Рік підготовки, семестр	<i>1 курс, осінній</i>
Обсяг дисципліни	<i>60 год. (13 лекційних, 13 практичних)</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Залік, МКР, поточний контроль</i>
Розклад занять	<i>https://aspirantura.kpi.ua/?p=3443</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лектор: доктор філософських наук, доцент, Муратова Ірина Анатоліївна, Моб.: +380661296062; e-mail: muratova1041@gmail.com Практичні / Семінарські: https://fsp.kpi.ua/ua/department/philosophy/</i>
Розміщення курсу	<i>Посилання на дистанційний ресурс Google classroom: https://classroom.google.com/c/MTQ3MDAyMDg3ODkx?cjc=3z5o5oo</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Принципи наукового світогляду та етична культура науковця є фундаментальними філософськими засадами підготовки сучасного висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній, дослідницько-інноваційний простір фахівця ступеня доктора філософії в усіх галузях знань, здатного до самостійної наукової, дослідницької, організаційно-педагогічної та інноваційно-практичної діяльності за фахом, а також до викладацької роботи у закладах вищої освіти. Тому вивчення навчальної дисципліни «Науковий світогляд та етична культура науковця» в освітньо-науковій програмі підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є вкрай потрібним, адже успішне інтегрування у міжнародну наукову спільноту та інноваційне світове співтовариство забезпечується саме високим рівнем науково-світоглядної культури і професійної етики, дотриманням принципів і норм академічної доброчесності та наукової комунікації в дослідницькій та інноваційній діяльності.

Мета навчальної дисципліни – формування цілісного, послідовного наукового світогляду на засадах фундаментальних філософських знань і принципів, інтегрування отриманих на попередніх рівнях освіти спеціальних наукових знань, умінь, навичок; засвоєння етичних принципів і норм наукової діяльності та комунікації; формування особистої етичної культури, професійної етики та академічної доброчесності в дослідницькій та науково-педагогічній діяльності.

Предмет навчальної дисципліни – фундаментальні філософські знання про світоглядні та етичні засади науково-дослідницької та освітньо-викладацької діяльності, що визначають постать

науковця, його світоглядні орієнтири та етичну культуру в умовах розбудови інноваційної системи України в контексті міжнародного співробітництва.

Програмні результати навчання

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Науковий світогляд та етична культура науковця» здобувачі вищої освіти набувають таких загальних компетентностей та програмних результатів.

Загальні компетентності (ЗК):

- Здатність формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність проводити критичний аналіз, оцінку і синтез нових та складних ідей.
- Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.
- Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- Здатність суворо дотримуватися професійної етики.
- Здатність постійно розширювати загальний культурний світогляд.
- Здатність до усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження.
- Здатність до застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, пошуку та критичного аналізу інформації.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.

Фахові компетентності (ФК):

- Здатність демонструвати знання і розуміння наукових фактів, концепцій, теорій, принципів і методів у фаховій науковій та етичній сфері.
- Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.
- Здатність здійснювати діяльність, пов'язану з керівництвом діями окремих співробітників, надавати допомогу підлеглим.
- Здатність розробляти та проводити всі види занять у вищому навчальному закладі .
- Здатність застосовувати новітні педагогічні, у тому числі інформаційні, технології у навчальному процесі.
- Здатність застосовувати системний підхід до вирішення науково-технічних завдань за фахом.
- Здатність керувати проектами, стартапами, оцінювати їхні результати та контролювати якість їх виконання.
- Здатність здійснювати організацію та планування роботи колективу виконавців, приймати керівні рішення в умовах різнорідних думок та професійної дискусії.
- Здатність до практичного застосування філософсько-теоретичних засади наукової діяльності; уміння здійснювати системний аналіз наукових процесів і явищ з позицій наукового світогляду та етики науки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ЗНАННЯ

- Загальнонаукової філософської концепції наукового світогляду, ролі науки, пояснення її впливу на суспільні процеси.
- Порядку постановки, формулювання і вирішення завдань у фаховій галузі, що пов'язані з процедурами спостереження об'єктів, вимірювання, контролю, діагностування і

прогнозування з урахуванням важливості соціальних обмежень (суспільство, здоров'я і безпека, охорона довкілля, економіка, промисловість тощо).

- Системні знання в прикладній сфері науки та професійній діяльності, включаючи оволодіння методами наукового дослідження.
- Системні знання в спеціальних галузях сучасної науки та наукомістких технологій, методів наукового дослідження у фаховій сфері, зокрема, знання сучасних досягнень та інноваційних прикладних рішень, в тому числі на стику різних галузей.
- Знання комплексу соціогуманітарних дисциплін, норм наукової етики, законодавства у галузі відповідальності за професійні рішення, у тому числі в правовому, соціальному й екологічному контексті.
- Знання принципів наукових досліджень, організації і функціонування сучасної науки.
- Розуміння процесів у сферах навчання й професійної діяльності, включаючи науково-дослідну діяльність.
- Прогнозування як загальних тенденцій науково-технічного розвитку, так і в фаховій області.
- Знання пізнавальних і психолого-дидактичних основ навчального процесу.
- Знання таксономії цілей навчального процесу.
- Знання методів активізації пізнавальної діяльності студентів.
-

УМІННЯ

- Збирати та інтерпретувати інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій.
- Обирати методи та інструментальні засоби, застосовувати інноваційні підходи для розв'язання складних задач в науково-дослідній та/або інноваційних сферах.
- Вміння застосовувати знання основ аналізу та синтезу в різних предметних областях критичного осмислення й розв'язання науково-дослідних проблем.
- Аналізувати свою предметну область, формалізувати завдання керування та розділяти глобальну задачу на складові.
- Розширення меж і переосмислення наявного теоретичного знання й професійних практик.
- Використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземними мовами.
- Ефективно взаємодіяти в професійному середовищі й соціумі в цілому.
- Результативно працювати індивідуально і як член команди.
- Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні інженерні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми фахової сфери з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.
- Дотримуватися принципів і норм наукової і професійної етики та академічної доброчесності.
- Організовувати спільну роботу з фахівцями з різних галузей в рамках наукових проектів.
- Глибоко розуміти загальні принципи та методи технічних наук, а також методологію наукових досліджень, вміти застосувати їх у власних дослідженнях у фаховій галузі та у викладацькій практиці.

- Уміти формулювати основні принципи наукового світогляду та етики науковця, а також застосовувати їх у викладанні професійно-орієнтованих дисциплін з фаху.

Програмні результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються аспірантам на першому занятті.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Навчальна дисципліна «Науковий світогляд та етична культура науковця» є основою підготовки докторів філософії та першою частиною курсу «Філософські засади наукової діяльності», тому передбачає освітньо-наукову підготовку другого (бакалаврського) і третього (магістерського) рівня студентів закладу вищої освіти з філософії, підсумовуючи та узагальнюючи її. Дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету спеціальні знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй передують загальноосвітні дисципліни з блоку філософських, історичних, психологічних, педагогічних та правових н/д.

Постреквізитами є дисципліни «Філософська гносеологія та епістемологія» (друга частина курсу «Філософські засади наукової діяльності» для третього освітньо-наукового рівня), а також «Організація науково-інноваційної діяльності», Педагогічна практика аспірантів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Філософські засади наукової діяльності: науковий світогляд та етична культура науковця.

Тема 1. Генезис науки і філософське обґрунтування наукового світогляду.

Тема 2. Наука як цілісний феномен і загальнонаукова філософська концепція наукового світогляду.

Тема 3. Світоглядні принципи науково-інноваційної діяльності та розв'язання значущих наукових та технологічних проблем з урахуванням економічних, політичних, соціокультурних, екологічних та правових аспектів.

Тема 4. Філософське осмислення розвитку науки, її світоглядної ролі та впливу на сучасні суспільні процеси.

Тема 5. Етика – філософська наука про мораль у співвідношенні з науковою і професійною етикою.

Тема 6. Норми і принципи наукової етики, законодавства у галузі відповідальності за професійні рішення в правовому, соціальному та екологічному контексті.

Тема 7. Етична культура науковця і дотримання принципів академічної доброчесності в науково-інноваційній діяльності.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Базова література, яку треба використовувати для опанування дисципліни, опрацьовується самостійно для підготовки до практичних занять і в умовах дистанційного навчання. Для виконання модульних контрольних робіт, підготовки доповідей, презентацій, написання есе за результатами самостійної роботи пропонується використовувати додаткову літературу та інтернет-ресурси.

Базова література:

1. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Основи філософії. § 1. Світогляд людини, його суть, структура та історичні типи

http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/4%20KURS/4/1/01H1R1_1.htm

2. Добронравова І.С., Білоус Т.М., Комар О.В. Новітня філософія науки. Підручник. — К.: Логос, 2009. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Dobr-bil-kom.htm>
3. Етичний кодекс ученого України // Україна. Наука і культура. — 2009. — Вип 35. — С. 19-23. — URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/37062> .
4. Кодекс наукової етики // Наука та науковзнавство. — 2005. — № 3. — С. 31-37.
5. Кодекс честі Національного технічного університету України – КПІ. – Назва з екрану. – URL: <http://kpi.ua/code>.
6. Малахов В.А. Етика спілкування: Навч.посібник / В.Малахов. – К. : Либідь, 2006. – 400 с. URL: http://freelib.in.ua/blog/viktor_malakhov_etika/1-0-6
7. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій: Навч. посібн. – 2-ге вид., перероб. і доп. К.: Либідь, 2000. 384 с.
8. Мироззрение / Т. И. Ойзерман. И. И. Жбанкова. Л. А. Мясникова // Центр гуманитарных технологий. Ответственный редактор: А. В. Агеев. Последняя редакция: 22.09.2020. URL: <https://gtmarket.ru/concepts/7105>
9. Нормы научной этики (приняты Сенатом Общества Макса Планка 24 ноября 2000 г.) / пер. В.Тереховой. – URL: <http://www.sbras.ru/HBC/2002/n04-05/f17.html>.
10. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). – Назва з екрану. – URL: <http://www.saiup.org>
11. Ревчун Б. Г. Науково-технічний прогрес : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Б. Г. Ревчун. – Кіровоград : КДТУ, 2013. – 134 с.
12. Тараненко О. Науково-технічна революція : навч. посібн. для дистанційного навчання «Відкритий міжнародний ун-т розвитку людини «Україна». К. : Університет «Україна», 2015. 301 с. http://esnuir.eenu.edu.ua/bitstream/123456789/4889/4/istor_typu_svitogl.pdf
13. Фіцула М.М. Формування наукового світогляду https://pidru4niki.com/1220041135023/pedagogika/formuvannya_naukovogo_svitoglyadu // Фіцула М.М. Педагогіка. Київ: Видавничий центр «Академія». 2009. 528 с. <https://pidru4niki.com/1613030534943/pedagogika/pedagogika>
14. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г.Ф. Хоружий. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 320 с.
15. Этика науки: учебно-методическое пособие для аспирантов /Т. В. Мишаткина, Я. С. Яскевич, В. С. Вязовкин. – Минск, 2002. – 58 с.
16. Історія науки і техніки [Електронний ресурс] : навчальний посібник для іноземних студентів / С. О. Костилева, С. Ю. Боева, Л. Р. Ігнатова, І. К. Лебедев, НТУУ «КПІ». – Електронні текстові дані (1файл: 11,44 Мбайт). – Київ : НТУУ «КПІ», 2015. – 320 с. – URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/20997>

Додаткова література:

1. Апель К.-О. Априорі спільноти комунікації та основи етики. До проблеми раціонального обґрунтування етики за доби науки// Сучасна зарубіжна філософія. К.. 1996. – С. 360 – 421.
2. Арцишевський Р. А. Історичні типи світогляду // Арцишевський Р. А. Духовне осягнення дійсності. – Луцьк: ПФ «Смарагд», 2011. – С. 153-236.
3. Бевз Т. Науковий світогляд — методологічна основа творчості Володимира Вернадського <https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitogliad/svit-2013-08-1/svitoglyad-2013-1-5-bevz.pdf>
4. Бек У. Общество риска. На пути к другому модерну / Бек У. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 384 с.

5. Бернал Дж. Развитие науки в истории общества (https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/istorija_nauki/nauka_v_istorii_obshhestva/51-1-0-4241).
6. Вернадский В.И. Очерки по истории современного научного мировоззрения // Вернадский В.И. Труды по истории науки / Отв. ред. Ф.Т. Яншина, С.Н. Жидовинов. — М.: Наука, 2002 (Библиотека трудов академика В.И. Вернадского). — С. 47-165).
7. Гайденко П. П. Эволюция понятия науки (становление и развитие первых научных программ). — М.: Наука, 1980. — 568 с.
8. Гончаренко С.У. Етика науки та етичний кодекс ученого // Шлях освіти. — К. — 2011. — № 3. <http://umo.edu.ua/vchena-rada---etichnij-kodeks-uchenogho>
9. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. Пер. з нім., приміти та післямова Анатолія Ермоленка. — К.: Лібра, 2003. — 248 с.
10. Дайсон, Фримен. Еретические мысли о науке и обществе / Фримен Дайсон. - [Б. м.] : [Б. в.], 2009. — 72 с.
11. Ермоленко А.М. Соціальна етика та екологія. Гідність людини – шанування природи. Монографія. — К.: Лібра, 2010. — 416 с.
12. Зубков М. Наукові революції як змінювання світогляду / Микола Зубков // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». — 2017 — № 869. — С. 109-114. <http://science.lpnu.ua/uk/terminologiya/vsi-vypusky/visnyk-no-869-2017/naukovi-revoluciyi-yak-zminyuvannya-svitoglyadu>
13. Кисельов М.М. Етика та наука: сфери перетину // Наука. Релігія. Суспільство. — 2012. — № 2. — С. 30-39. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/86826/05-Kiselev.pdf?sequence=1>
14. Кун Т. Структура научных революций. URL: <http://www.biometrika.tomsk.ru/Kuhn.pdf>
15. Кушнерик В.В. Вплив глобалізації на розвиток науково-технічної революції // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — №8 (134). — С. 30-34.
16. Лозова В. І. Етика науковця / В. І. Лозова // Педагогіка та психологія. - 2011. - Вип. 40(2). - С. 47-51. — URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40\(2\)_10](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2011_40(2)_10).
17. Маєр-Абіх К.М. Повстання на захист природи. Від довілля до спільноті / Маєр-Абіх К.М. — К. : Лібра, 2004. — 196 с.
18. Малахов В. Етичний кодекс ученого: аксіологія і прагматика / В. Малахов // Вісник Національної академії наук України. — 2009. — № 5. — С. 12-19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2009_5_2.
19. Наука і молодь в Україні XXI століття / [Ю.Л. Мосенкіс, М.А. Болобан, П.М. Грабовий та ін.]. — К.; Умань: ПП Жовтий, 2010. — С. 150–202. Йонас Г. Принцип відповідальності у пошуках етики для техногенної цивілізації. - К.: 2001 - 400 с.
20. Поппер К. Тексти за посиланням: <https://evolkov.net/PopperK/>
21. Сидоренко Л.І. Етика науки. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/etik-sidorenko.html>
22. Сидоренко Л.І. Сучасна екологія. Наукові, етичні та філософські ракурси. К.: 2002. - 150 с.
23. Сноу Ч.П. Две культуры и научная революция / Чарльз Перси Сноу, Портреты и размышления, М.: Прогресс, 1985. — С. 195-226. URL: <http://vivovoco.astronet.ru/VV/PAPERS/ECCE/SNOW/TWOCULT.HTM>
24. Хорган, Джон. Конец науки. Взгляд на ограниченность знания на закате Века Науки: пер. с англ. / Джон Хорган. - СПб. : Амфора, 2001. - 479 с.
25. Шевчук С. Ф. Світогляд як результат взаємодії науки з іншими елементами духовного життя суспільства http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7987/1/ZOO_2016_162-165.pdf
26. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». — Назва з екрану. — URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Інформація (за розділами, темами) про всі навчальні заняття (лекції, практичні, семінарські, МКР, СРС)

Назви розділів і тем	Кількість годин								
	Всього	у тому числі							
		Лекції		ПРАКТИЧНІ			Індивідуальні заняття	Залік	СРС
		За НП	Аудиторні	Семінари		МКР			
За НП	Аудиторні			За НП					
1	2	3	4			5	6	7	
Розділ 1. Філософські засади наукової діяльності: науковий світогляд та етична культура науковця.									
<i>Тема 1. Генезис науки і філософське обґрунтування наукового світогляду</i>	5	1		1					3
<i>Тема 2. Наука як цілісний феномен і загальнонаукова філософська концепція наукового світогляду</i>	7	2		2					3
<i>Тема 3. Світоглядні принципи науково-інноваційної діяльності та розв'язання значущих наукових та технологічних проблем з урахуванням економічних, політичних, соціокультурних, екологічних та правових аспектів</i>	7	2		2					3
<i>Тема 4. Філософське осмислення розвитку науки, її світоглядної ролі та впливу на сучасні суспільні процеси</i>	7	2		2					3
<i>Тема 5. Етика – філософська наука про мораль у співвідношенні з науковою і професійною етикою</i>	6	2		2					2
<i>Тема 6. Норми і принципи наукової етики, законодавства у галузі відповідальності за професійні рішення в правовому, соціальному та екологічному контексті</i>	7	2		1		1			3
<i>Тема 7. Етична культура науковця і дотримання принципів академічної доброчесності в науково-інноваційній діяльності</i>	7	2		1		1			3
Модульна контрольна робота	6					2			4
Разом за розділом 1	52	13		13		2	0	2	24

Назви розділів і тем	Кількість годин								
	Всього	у тому числі							
		Лекції		ПРАКТИЧНІ			Індивідуальні заняття	Залік	СРС
		За НП	Аудиторні	Семінари	МКР	За НП			
Залік	8							2	6
Всього годин	60	13		13		2	0	2	30

Рекомендації щодо засвоєння навчальних занять (у формі деталізованого опису кожного заняття та запланованої роботи):

Лекційні заняття

№ з/п	Тема, перелік основних питань та рекомендована література	Кількість годин
1.	<p>Генезис науки і філософське обґрунтування наукового світогляду</p> <p><i>Заплановано:</i> Поняття світогляду, різні способи визначення та критерії типізації. Історичні форми світогляду. Філософські засади формування наукового світогляду у генезисі наук.</p> <p><i>Тема СРС:</i> Диференціація і класифікація наук в розвитку пізнання: причини різноманіття наук та історичні етапи виникнення окремих наук</p> <p><i>Рекомендовано:</i> 1, 8, 11, 13, 16</p>	1 2
2	<p>Наука як цілісний феномен і загальнонаукова філософська концепція наукового світогляду.</p> <p><i>Заплановано:</i> Поняття науки і різноманітність форм її існування (як системи знання, виду діяльності, соціальної системи інститутів, форми культури тощо). Критерії науковості: псевдонаука і антинаука, протонаука і наука. Проблема єдності наук. Інтегративні процеси в науці та виокремлення наукового світогляду в XIX ст., розбіжності у його розумінні, полеміка навколо його визначення.</p> <p><i>Тема СРС:</i> Наука як продуктивна сила суспільства і соціокультурний феномен.</p> <p><i>Рекомендовано:</i> 2, 11, 12, 16</p>	2 3
3	<p>Світоглядні принципи науково-інноваційної діяльності та розв'язання значущих наукових та технологічних проблем з урахуванням економічних, політичних, соціокультурних, екологічних та правових аспектів.</p> <p><i>Заплановано:</i> Дисциплінарна і галузева організація науки, спеціалізація науковців і професіоналізація наукової діяльності. Філософія в системі наук. Наукове світорозуміння і Маніфест Віденського гуртка. Проблеми застосування наукового знання в різних предметних областях та інженерній діяльності, критичного осмислення способів розв'язання науково-дослідних та інноваційних проблем.</p> <p><i>Тема СРС:</i> Розширення меж і переосмислення наявного теоретичного знання, наукових досягнень і професійних практик у XX-XI століттях.</p> <p><i>Рекомендовано:</i> 2, 11, 12, 16</p>	2 3
4	<p>Філософське осмислення розвитку науки, її світоглядної ролі та впливу на сучасні суспільні процеси.</p> <p><i>Заплановано:</i> Рушійні сили розвитку науки. Внутрішні та зовнішні чинники наукового прогресу. Спадкоємність і зміни, еволюція і революція, традиції та новації в розвитку науки. Наукові революції в історії пізнання. Моделі динаміки науки в постпозитивізмі. Роль наукового світогляду в розв'язанні значущих соціально-економічних, культурно-історичних, етичних, екологічних, інноваційних та інших проблем сучасності.</p> <p><i>Тема СРС:</i> Світоглядні та філософські засади прогнозування як загальних тенденцій науково-технічного розвитку, так і в фаховій області.</p> <p><i>Рекомендовано:</i> 2, 11, 12, 16</p>	2 3
5	<p>Етика – філософська наука про мораль у співвідношенні з науковою і професійною етикою.</p>	2

	<i>Заплановано:</i> Практична філософія про мораль як соціальний феномен. Генеза, структура та функції моралі. Історія взаємостосунків науки та етики. Причини виникнення морально-етичних проблем в науці: історія і сучасність. Зміст понять «наукова етика» і «професійна етика». <i>Тема СРС:</i> Кодекси наукової етики: основні принципи і положення, імператив дотримання. <i>Рекомендовано:</i> 3, 4, 5, 7, 9, 15	2
6	Норми і принципи наукової етики, законодавства у галузі відповідальності за професійні рішення в правовому, соціальному та екологічному контексті. <i>Заплановано:</i> Статус і ранг вченого. Основні права і обов'язки наукових працівників. Морально-етичні проблеми в сучасному науковому дослідженні та інноваційній діяльності. Культура наукової творчості в контексті інноваційної економіки: перехід від Homo economicus та Homo ecologicus до Homo ethicus. <i>Тема СРС:</i> Етичні норми і критерії обрання методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів для розв'язання сучасних складних задач в науково-дослідній та/або інноваційних сферах. <i>Рекомендовано:</i> 3, 4, 5, 7, 9, 15	2 3
7	Етична культура науковця і дотримання принципів академічної доброчесності в науково-інноваційній діяльності. Професійна етика і відповідальність вченого. Академічна культура і доброчесність. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Норми комунікації у науковому співтоваристві. Розвиток і лідерство науковця. <i>Тема СРС:</i> Етичні засади ефективної взаємодії в професійному середовищі, науковому співтоваристві й соціумі в цілому та/або результативної праці науковця індивідуально і як члена команди в міжнародному контексті. <i>Рекомендовано:</i> 3, 4, 5, 7, 9, 10, 14, 15	2 3

Семінарські заняття

№ з/п	Теми семінарських занять	Год.
1	Світоглядні засади генезису науки. Виникнення і становлення теоретичного знання із донаукової свідомості.	1
2	Наука як цілісний феномен і форми існування науки в суспільстві.	2
3	Філософія і наука. Науковий світогляд: особливості та підходи до визначення	2
4	Філософське осмислення закономірностей розвитку науки та її ролі у суспільстві.	2
5	Етика – філософська наука про мораль. Етика і наука.	2
6	Наукова етика та етична культура науковця.	2
7	Етика науки у системі професійної етики і комунікації	2
Разом		13

Платформа дистанційного навчання:

Для підвищення ефективності комунікації та можливостей дистанційної роботи, кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни «Науковий світогляд та етична культура науковця» використовується електронна пошта, платформа дистанційного навчання "Сікорський" на основі системи Гугл-класрум та платформа для проведення онлайн-зустрічей Google-meet, за допомогою яких:

- спрощується розміщення методичних рекомендацій та обмін навчальним матеріалом;
- здійснюється зворотній зв'язок з аспірантами щодо навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни;
- перевіряються і оцінюються виконані завдання;
- ведеться облік виконання аспірантами плану навчальної дисципліни, дотримання графіку подання навчальних завдань та їх оцінювання.

6. Самостійна робота аспіранта

Видами самостійної роботи є підготовка до аудиторних занять і до участі в обговоренні питань теми, самоконтроль набутих знань, опрацювання джерел із списку додаткової літератури, створення презентацій для візуального супроводу доповіді, написання есе за тематикою СРС, підготовка до виконання МКР тощо.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Система вимог, поставлених перед аспірантом, складається з:

- **Обов'язкового відвідування лекцій і практичних занять.** Відсутність і присутність на них не оцінюється в балах, але оскільки на них викладається теоретичний матеріал, надаються методичні рекомендації та розвиваються навички, необхідні для виконання контрольних завдань, то відвідування впливає на результати аудиторної і самостійної роботи аспіранта, підготовку до МКР і заліку.

- **Оцінювання доповідей на семінарських заняттях і участі в обговоренні питань теми та/або дискусії.**

- **Виконання МКР згідно з вимогами та критеріями оцінювання.**

- **Виконання графіку подання для перевірки виконаних завдань.**

Система оцінювання орієнтована на отримання балів за своєчасність, якість і повноту виконання аспірантами теоретичних завдань з н/д, а також завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Вагома частина рейтингу аспіранта формується за рахунок активної участі в роботі на практичних заняттях. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за підготовку до аудиторних занять, доповідь і активність аспіранта в обговоренні питань теми. Тому пропуск практичного заняття не дає аспіранту можливість отримати бали у семестровий рейтинг.

Якщо контрольні заходи пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), студенту надається можливість виконати контрольне завдання протягом найближчого тижня. В разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, аспірант не допускається до складання заліку в основну сесію.

Повторне написання контрольної роботи не допускається.

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Своєчасне виконання практичної роботи (за кожну таку роботу)	+ 1 бал	Порушення термінів виконання і надання для перевірки поточних завдань (за кожне)	- 1 бал
Написання тез, статті, участь у міжнародних, всеукраїнських та/або інших заходах або конкурсах за тематикою навчальної дисципліни	+ 4 бали	Невчасне написання модульної контрольної роботи (на запланованому занятті)	- 4 балів
Написання есе за тематикою СР на основі огляду наукової літератури	+ 5 балів		

Пропущені контрольні заходи

Індивідуальне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, але до терміну виставлення поточної атестації (або заліку / іспиту), оцінюється зі штрафними балами.

Індивідуальне завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання та після терміну виставлення поточної атестації (або заліку / іспиту), не оцінюється.

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестровий контроль з дисципліни «Науковий світогляд та етична культура науковця» передбачений у вигляді заліку, тому PCO включає оцінювання заходів поточного контролю з дисципліни впродовж семестру.

Основними видами навчальних занять є лекція і семінарське заняття. Рейтингова оцінка здобувача складається з балів, отриманих здобувачем за результатами заходів поточного контролю, заохочувальних і штрафних балів.

Згідно з «Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського» заборонено оцінювати присутність або відсутність здобувача на аудиторному занятті, в тому числі нараховувати за це заохочувальні або штрафні бали. Але відвідування аудиторних занять є обов'язковим і становить одну з умов допуску до семестрового контролю у формі заліку.

Поточний контроль проводиться впродовж семестру в процесі навчання для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення освітнього компонента «Науковий світогляд та етична культура науковця».

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Доповідь на с/з	70	10	7	70
2.	Участь у обговоренні проблемних питань теми та доповнення на с/з	14	2	7	14
3.	Модульна контрольна робота	16	16	1	16
Всього					100

Результати поточного контролю регулярно заносяться викладачем у модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу і оголошуються кожному аспіранту окремо у присутності або в дистанційній формі (у Класрумі, Кампусі або е-поштою).

Поточний контроль: модульна контрольна робота

№ з/п	Модульна контрольна робота	%	Всього
1.	Відповідь правильна (не менше 90% потрібної інформації)	90	14.4
2.	Несуттєві помилки у відповіді (не менше 75% потрібної інформації)	75	12

№ з/п	Модульна контрольна робота	%	Всього
3.	Є недоліки у відповіді та певні помилки (не менше 60% потрібної інформації)	60	9.6
4.	Відповідь на тестове запитання з варіантами відповідей	10	10
5.	Відповідь відсутня або не правильна	0	0
Максимальна кількість балів			16

Контрольна робота (МКР) з дисципліни «Науковий світогляд та етична культура науковця» передбачена навчальним планом підготовки аспірантів. Мета МКР – формування умінь і навичок використовувати отримані знання та інформацію з наукової літератури для вирішення практичних завдань. У разі виявлення академічної недобросовісності під час виконання роботи – результати контрольної роботи не враховуються. Аспірант має право покращити свої бали з модульної контрольної роботи у разі її своєчасного написання на запланованому занятті.

Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами роботи в семестрі, якщо має підсумковий рейтинг за семестр ≥ 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умови допуску до заліку: рейтинг ≥ 36 б., виконання МКР; + обов'язкове відвідування лекційних і семінарських занять ($\geq 60\%$).

Не виконані умови допуску $\rightarrow$ Не допущено.

< 60 балів $\rightarrow$ залікова к/р +співбесіда.

≥ 60 балів = оцінка (відмінно, дуже добре, добре, задовільно, достатньо, незадовільно).

Оцінка може бути підвищена за бажанням за рахунок виконання залікової к/р +співбесіда.

Залік проводиться в період останніх двох тижнів теоретичного навчання у семестрі, як правило, на останньому за розкладом занятті з навчальної дисципліни «Логіка». Результати контрольних заходів доступні до ознайомлення авторизованим користувачам в їх особистих кабінетах автоматизованої інформаційної системи «Електронний кампус».

Принцип визначення підсумкової оцінки. Рейтингова оцінка доводиться до здобувачів на передостанньому занятті з дисципліни в семестрі. Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку і мають рейтинг 60 та більше балів, отримують відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань.

Зі здобувачами, які виконали всі умови допуску до заліку та мають рейтингову оцінку менше 60 балів, а також з тими здобувачами, хто бажає підвищити свою рейтингову оцінку, на призначеному за розкладом заліку з дисципліни викладач проводить семестровий контроль у вигляді залікової контрольної роботи (письмова) + співбесіда.

Якщо оцінка, отримана за залікову контрольну роботу менша ніж за рейтингом, попередній рейтинг здобувача (за рішенням кафедри) скасовується і він отримує оцінку з урахуванням результатів залікової контрольної роботи.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою ²:

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою	Можливість отримання оцінки «автоматом»
$95 \leq RD \leq 100$	Відмінно	Є
$85 \leq RD \leq 94$	Дуже добре	Є
$75 \leq RD \leq 84$	Добре	Є
$65 \leq RD \leq 74$	Задовільно	Є
$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо	Є

RD < 60	Незадовільно	немає
Невиконання умов допуску	Не допущено	-

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПП ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

Аспіранти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто викладачем згідно із наперед визначеними процедурами.

Додаткова інформація стосовно процедури оскарження результатів: аспіранти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного листа та/або зауважень.

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Дистанційне навчання.

В умовах дистанційного режиму організація освітнього процесу здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання: платформи дистанційного навчання «Сікорський» та «Електронний кампус». Навчальний процес у дистанційному режимі здійснюється відповідно до затвердженого розкладу навчальних занять. Заняття проходять з використанням сучасних ресурсів проведення онлайн-зустрічей (організація відео-конференцій).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено: доцент кафедри філософії, доктор філософських наук, доцент І.А. Муратова;

Ухвалено кафедрою філософії (протокол № 4 від 04.11.2020 року);

Погоджено Методичною комісією факультету ¹ (протокол № ___ від «___» _____ 2020 року).

---

¹ Шаблон силабусу погоджено методичною радою університету